

III.

ORGANISATION

BOLAGSORDNING

Den vid bolagets bildande antagna, den 26.1 1872 fastställda, bolagsordningen ansågs vid tiden för banans fullbordande böra undergå vissa förändringar beträffande styrelsens sammansättning samt tiden för ordinarie bolagsstämmors hållande och därvid förekommande ärenden.

Sedan delägarna å bolagsstämmor den 8.1 och 3.2 1879 beslutat ändringar i förevarande avseenden, fastställde K. Maj:t den 20.2 1879 förnyad bolagsordning.

Enligt denna skulle bolagets angelägenheter handhas av en styrelse av dels å bolagsstämma valde aktieägare till ett antal av minst 5, högst 8. dels ock ett av K. Maj:t förordnat ombud. Ordinarie bolagsstämma skulle hållas i Göteborg två gånger årligen, i maj och november månader. Vid bolagsstämman i november månad skulle för två år i sänder väljas styrelseledamöter att inträda i de vid årets slut avgående ledamöternas ställe. Vid samma bolagsstämma skulle även företagas val av revisorer och deras suppleanter för följande året.

Den genom den nya bolagsordningen gjorda förändringen avsåg att göra organisationen mindre tung än vad i den första ordningen bestämts. I denna hade nämligen stadgats, att interimstyrelsen skulle efterträdas av en styrelse om högst 15, minst 8 ledamöter utom kronans ombud.

På ordinarie bolagsstämma den 28.11 1898 och extra bolagsstämma den 9.1, fortsatt den 20.2 1899, antogo delägarna ny ordning, vilken fastställdes av K. Maj:t den 14.4 1899 och fortfarande oförändrad gäller.

Denna bolagsordning har följande lydelse:

ORGANISATION

FÖRNYAD

BOLAGSORDNING

för

Bergslagernas Järnvägsaktiebolag

Fastställd av Kungl. Maj:t den 14 april 1899

Registrerad den 1 maj 1899.

Kungl. Maj:ts

nådiga resolution i anledning därav, att,

sedan aktieägarne i Bergslagernas järnvägsaktiebolag, för vilket bolag Kungl. Maj:t den 20 februari 1879, fastställt förnyad ordning, vid ordinarie bolagsstämma den 28 november 1898 och extra bolagsstämma, börjad den 9 januari och fortsatt den 20 februari 1899, antagit upprättat förslag till ny ordning för bolaget,

bolagets styrelse uti en till Kungl. Maj:t ingiven skrift i underdånighet anhållit att Kungl. Maj:t tacktes i nåder fastställa det sålunda av delägarne antagna, den underdåniga ansökningen bifogade förslag till ny bolagsordning;

i anledning varav Patent- och Registreringsverket till följd av nådig remiss inkommit med underdånigt utlåtande; Given Stockholms Slott den 14 april 1899.

Kungl. Maj:t har låtit detta ärende Sig föredragas och vill härigenom i nåder fastställa följande förnyade

BOLAGSORDNING

för

Bergslagernas järnvägsaktiebolag.

§ 1.

Bolaget, som benämnes *Bergslagernas järnvägsaktiebolag*, är grundat på aktier med begränsad ansvarighet i överensstämmelse med lagen om aktiebolag av den 28 juni 1895 samt lagen innefattande särskilda bestämmelser om järnvägsaktiebolag av den 5 mars 1897.

*Bolagets
namn och
ansvarighet.*

§ 2.

Bolaget, som äger järnvägen emellan *Göteborg och Falun* med bibana *Daglösen—Filipstad*, har till ändamål dels att tra-

*Bolagets
ändamål.*

BOLAGSORDNING

fikera densamma och dels att teckna aktier i järnvägar, vilka stå i direkt förbindelse med bolagets bana, samt att efter Kungl. Maj:ts för varje fall lämnade medgivande genom byg- gande av bibanor till bolagets järnvägar eller köp av andra med bolagets järnvägar i direkt förbindelse stående banor utsträcka sin trafikrörelse på sätt som finnes vara med bolagets intresse och trygghet förenligt.

§ 3.

Bolagets styrelse har sitt säte i Göteborg, vars rådstuvurätt är bolagets laga forum i alla de mål, för vilka ej annorlunda i lag stadgas.

*Styrelsens
säte; bolagets
forum.*

§ 4.

Bolagets aktiekapital skall utgöra minst femton miljoner och högst trettio miljoner kronor, fördelat i aktier, ställda på innehavaren, lydande vardera å två hundra kronor samt indelade i två serier, A och B, av vilka serien B innefattar högst dubbelt så många aktier som serien A. Alla aktier med- föra samma rätt, men med det företräde för aktierna i serien B av 1872 och 1876 års emissioner, att vid fördelning av bolagets vinst innehavare av dessa aktier äga att, innan annan utdelning må ske, utbekomma utdelning till fem procent år- ligen för de första åtta åren från aktiebrevets datum.

*Aktiekapitalet
och dess
fördelning.*

§ 5.

Aktier, som härefter utfärdas, skola inbetalas på sätt och å de tider, bolagets styrelse bestämmer och kungör i den ord- ning, som stadgas i 6 § av lagen om aktiebolag.

*Aktietecknares
betalnings-
skyldighet.*

Vid varje inbetalning erhåller aktietecknare ett numrerat inbetalningsbevis, upptagande hans namn och det inbetalda beloppet.

Underlåter aktietecknare att å behörigen kungjord tid verk- ställa föreskriven inbetalning och dröjer han därmed en må- nad efter anmaning, äger styrelsen förklara aktierätten för- verkad.

Är aktierätten förverkad, vare aktietecknaren fri från vidare betalningsskyldighet till bolaget, utom vad angår bolagets bor- genärers rätt, i vilket avseende iakttages vad i 7 § av ovan omförmälda lag om aktiebolag stadgas.

ORGANISATION

§ 6.

Alla aktier skola hos bolagets styrelse i ordningsföljd införas *Inregistrering av aktier.* i en särskild, för envar vid anfordran tillgänglig registerbok, vilken för varje aktie upptager:

a) den persons namn, stånd eller yrke och hemvist, av vilken aktien tecknats;

b) de å aktien verkställda inbetalningar; samt

c) de med äganderätten till aktien hos styrelsen anmälda förändringar.

§ 7.

Då tecknat aktiebelopp blivit till fullo inbetalt, utfärdar styrelsen aktiebrev, ställda till innehavaren och lydande å en, fem, tio eller tjugu aktier med iakttagande därav, att, om ett aktiebrev skall omfatta flera aktier, dessa skola vara av samma serie och i fortlöpande nummerföljd; skolande med varje aktiebrev följa tjugu i nummerordning utfärdade årliga utdelningskuponger jämte talong samt dessutom med aktiebrev inom serien B av 1872 och 1876 års emissioner halvårskuponger för garanterad ränta. *Aktiebrev.*

§ 8.

Om aktiebrev förloras, låte ägaren detsamma tre gånger i allmänna tidningarna efterlysa och göra skriftlig anmälan därom hos styrelsen. Visas anledning, att aktiebrevet blivit förstört, så att det icke kan mot bolaget göras gällande, äger styrelsen att ett år efter sista efterlysningen låta under samma nummer utfärda nytt aktiebrev under benämning "duplettaktiebrev", vari uttryckligen förbehåll bör göras därom, att innehavaren står äventyret, ifall det förlorade aktiebrevet framkommer och lagligen göres gällande, varför ock vid bolagets upplösning innehavaren, för att få lyfta kapitalutdelning, är skyldig att ställa säkerhet för återbetalning, i händelse anspråk på sådan utdelning inom tio år därefter väckes av laglig innehavare av originalaktien. *Förfarings-sätt då aktiebrev eller kupong förloras.*

På enahanda sätt förfares, om kupong förloras, och skall vid inlösande av duplettkupong, innehavaren ställa borgen för återbetalning, därest originalkupongen inom tio år företes till inlösning. Vill innehavaren av duplettaktiebrev hava nya kuponger, då sådana utgivas, skall han ställa säkerhet för de an-

BOLAGSORDNING

språk på samma kuponger, som möjligen av innehavare av originalaktien kunna väckas.

Bliver aktiebrev så skadat, att det ej vidare kan begagnas, må det hos styrelsen utbytas mot kvitto därå och nytt aktiebrev; och skall det förra aktiebrevet förvaras till nästa revision, men genast därefter förstöras.

§ 9.

Sedan för aktie full betalning blivit erlagd, vare aktieägaren icke pliktig att ytterligare något tillskjuta.

Aktieägares ansvarighet.

§ 10.

Bolagets angelägenheter handhas av en styrelse, bestående av fem, högst sju av bolaget utsedda delägare däri, varjämte Kungl. Maj:t förordnar ett ombud med säte och stämma i styrelsen.

Styrelsens sammansättning.

Att efter kallelse vid förfall för styrelseledamöter, som bolaget valt, tjänstgöra utser bolaget bland sina delägare suppleanter till det antal, som bolaget finner för ändamålet erforderligt.

Så väl ledamöterna som suppleanterna skola vara i Sverige bosatta svenska undersåtar.

§ 11.

De styrelseledamöter, som bolaget äger utse, skola väljas för en tid av två år räknad från början av det år som följer näst efter valet, dock att ur styrelsen årligen utträder halva antalet eller, om antalet är udda, det ena året ett antal, som närmast överstiger, och det andra året ett antal, som närmast understiger hälften.

Val av styrelse.

Val av ledamöter i styrelsen förrättas årligen vid ordinarie bolagsstämma. Avgår ledamot före utgången av den tid, för vilken han är vald, verkställes vid nästinträffande ordinarie bolagsstämma val av ny ledamot för den tid, som den avgångne skolat i styrelsen kvarstå.

Avgående ledamot kan återväljas.

Suppleanter väljas för ett år i sänder.

§ 12.

Styrelsen väljer bland sina av bolaget utsedda ledamöter för varje år ordförande och vice ordförande samt utser inom eller utom sig verkställande direktör.

Val av ordf. och av verkst. direkt.

ORGANISATION

Styrelsen bestämmer tiden för sina ordinarie sammanträden. Extra sammanträde utsättes av ordföranden eller den hans ställe företräder. Är varken ordförande eller vice ordförande vid sammanträde närvarande, föres ordet av den, som därtill av ledamöterna för tillfället utses.

*Styrelsens
samman-
träden.*

§ 13.

Styrelsen anses behörig att fatta beslut, då minst tre ledamöter äro tillstädes och om beslutet ense.

*Styrelsens
beslutsmässig-
het.*

§ 14.

Vid styrelsens sammanträden skall protokoll av därtill utsedd person föras.

*Styrelse-
protokoll.*

§ 15.

Skriftlig avhandling, som styrelsen ingår för bolaget, skall undertecknas å bolagets vägnar och med utsättande av dess firma. Är avhandling, som för bolaget ingås, ej behörigen underskriven å dess vägnar, svare de, som avhandlingen underskrivit, för vad sålunda slutits, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

*Firma-
teckning.
Styrelse-
ledamots an-
svarighet.*

Bolagets firma tecknas av den eller de styrelseledamöter, som av styrelsen därtill utses.

§ 16.

Styrelsen äger att, själv eller genom befullmäktigat ombud, å bolagets vägnar tala och svara i alla förekommande fall.

*Rätt att tala
för bolaget.*

§ 17.

Styrelsen åligger att vid fullgörandet av sitt uppdrag ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som av bolaget meddelas och ej strida mot lag eller författning eller mot denna bolagsordning.

*Styrelsens
skyldigheter.*

§ 18.

Styrelsens ledamöter åtnjuta arvoden till belopp, som vid bolagsstämma beslutes.

*Styrelse-
arvode.*

§ 19.

Verkställande direktören åligger att ägna sig åt och vaka över järnvägarnas vård och ändamålsenliga förvaltning i överensstämmelse med styrelsens beslut samt att hava den närmaste tillsynen över bolagets tillhörigheter. Han äger, även

*Verkst. direk-
törens skyl-
digheter och
rättigheter.*

BOLAGSORDNING

där han icke är ledamot av styrelsen, att deltaga i styrelsens alla överläggningar och att, därest han i förekommande ämne icke biträder styrelsens åsikt, få sin särskilda mening i protokollet intagen.

Verkställande direktörens löneförmåner bestämmas av styrelsen. *Hans löneförmåner.*

§ 20.

Över bolagets inkomster och utgifter föras hos styrelsen noggranna räkenskaper, som uti fullständigt bokslut till och med den 31 december varje år sammanföras; börande bokslutet vara färdigt till granskning inom den 15 mars nästföljande år. *Bolagets räkenskaper.*

§ 21.

Bolaget utser för granskning av räkenskaper och förvaltningen i övrigt tre revisorer och tre suppleanter för dem, varjämte Kungl. Maj:t äger utse ett ombud att i revisionen deltaga. *Revision.*

Revisionen, som efter kallelse av styrelsen skall taga sin början sist den 20 mars, bör vara avslutad och berättelse däröver till styrelsen avlämnad före den 1 påföljande maj, så att berättelsen tillika med styrelsens förklaring över möjligen gjorda anmärkningar må kunna minst åtta dagar före nästa ordinarie bolagsstämma vara för aktieägarna tillgänglig.

§ 22.

Kallelse till bolagsstämma, ordinarie eller extra, skall tre gånger, sista gången minst fjorton dagar före den till stämman öppnande utsatta dag, kungöras i allmänna tidningarna samt uti en tidning utkommande i Stockholm, en i Göteborg och en i Falun och skall innehålla uppgift å de ämnen, som vid stämman förekomma. *Bolagsstämma, kallelse därtill.*

Andra meddelanden skola bringas till aktieägarnes kännedom genom en i Stockholm och en i Göteborg utkommande tidning.

§ 23.

Ordinarie bolagsstämma hålles årligen före utgången av maj månad å dag, som av styrelsen bestämmes. *Bolagsstämma, tid för dess hållande.*

Extra bolagsstämma hålles, då styrelsen aktar nödigt eller sådan påfordras av aktieägare med ett sammanlagt aktiebelopp av minst en tiondel av hela aktiekapitalet; och vare i sist-

ORGANISATION

nämnda fall styrelsen pliktig att inom fjorton dagar efter det en sådan framställning blivit hos styrelsen gjord utfärda kallelse till extra stämma.

§ 24.

Vid bolagsstämma äger icke någon att föra talan för aktie, å vilken icke alla förfallna inbetalningar blivit verkställda. *Bolagsstämma, talan därå.*

§ 25.

Om flere i en aktie få del, må icke mer än en vid bolagsstämma för aktien i bolaget föra talan. *Bolagsstämma, talan därå.*

§ 26.

Den, som vill föra talan å bolagsstämma för flera aktiebrev, har att senast dagen före stämmans öppnande hos styrelsen förete sina aktiebrev och erhåller då pollett, upptagande de förevisade aktiernas serie och nummer samt innehavarens namn; och gäller denna pollett under stämman endast för den person, för vilken polletten sålunda utfärdats, eller hans lagligen befullmäktigade ombud. Styrelsen åligger föranstalta, att polletter kunna inom viss begränsad tid före stämman, emot företeende av aktiebrev, erhållas hos styrelsens ombud i Stockholm, Falun, Norrköping, Malmö, Gävle och Örebro samt, om styrelsen så finner lämpligt, jämväl på andra ställen. *Bolagsstämma, talan därå.*

§ 27.

Bolagsstämma öppnas av den, som i styrelsen då förer ordet, varefter tillstädesvarande aktieägare genom val efter huvudtalet bland sig utse ordförande för stämman. *Bolagsstämma, dess öppnande och val av ordf.*

§ 28.

Med det undantag, som i § 27 sägs, beräknas rösterna vid bolagsstämma så, att varje aktie berättigar till en röst. *Bolagsstämma, omröstning därå.*

Alla val skola ske med slutna sedlar, å vilkas yttre sida tecknats röstetalet, som kontrolleras med röstlängden. Andra frågor avgöras genom öppen omröstning, där ej någon begär slutet sådan.

Utom i de fall, som i § 32 omförmälas, bestämma de flesta rösterna bolagets beslut, vilket, i behörig ordning fattat, förbinder även frånvarande delägare.

BOLAGSORDNING

Vid val anställs lottning mellan dem, som erhållit lika antal röster, men eljest äger i händelse rösterna på ömse sidor utfallit lika, stämmans ordförande avgöra, vilken mening skall bliva den gällande.

§ 29.

Vill aktieägare till avgörande vid bolagsstämma framställa fråga i annat ämne än som i § 32 sägs, göra sådant i skrift, som senast en månad förut till styrelsen avlämnas; och har styrelsen att efter utredning av de förslag, som blivit i skrivelsen framställda, låta densamma jämte styrelsens utlåtande däröver vid bolagsstämman föredragas.

Förslag av aktieägare.

Ej må nya av aktieägare väckta frågor vid bolagsstämma komma under prövning, utan att de, på sätt här ovan sägs, blivit förberedda; men skulle vid stämma i behörig ordning framställt förslag föranleda något förslag, varpå verkställighet av beslut över det ursprungliga förslaget beror, äger bolagsstämman att sådant ämne upptaga och avgöra.

§ 30.

Å ordinarie bolagsstämma skall styrelsen framlägga

a) skriftlig förvaltningsberättelse jämte balansräkning för det förflutna året;

Bolagsstämma, styrelsens ärenden därvid.

b) revisorernas berättelse angående granskningen av bolagets räkenskaper och förvaltning under det förflutna året;

c) särskilt yttrande över de anmärkningar eller förslag, som av revisorerna till äventyrs blivit gjorda; och

d) de förslag, som styrelsen kan hava funnit sig föranlåten underställa bolagets prövning, ävensom de skriftliga framställningar, som, i den ordning § 29 stadgar, blivit av enskild aktieägare gjorda, tillika med styrelsens utlåtande däröver.

§ 31.

Bolagsstämma

beslutar i alla de frågor, som blivit av styrelsen, revisorerna och enskilda aktieägare i behörig ordning väckta,

Bolagsstämma, dess befogenhet.

bestämmer arvoden för styrelsens ledamöter och revisorerna ävensom rörande avsättning till reservfond och utdelning till aktieägarne,

fattar beslut i fråga om ansvarsfrihet för styrelsen

samt verkställer val av styrelseledamöter med suppleanter

ORGANISATION

och av tre revisorer med tre suppleanter för granskning av det följande årets räkenskaper och förvaltning.

I beslutet om ansvarsfrihet för styrelsen och i val av revisorer och deras suppleanter må ledamot eller suppleant i styrelsen ej deltaga. *Inskränkning i styrelseledamots rösträtt.*

Vid såväl ordinarie som extra bolagsstämma föres protokoll, som justeras av ordföranden och dem, vilka därtill av stämman utses. Senast fjorton dagar efter stämman skall protokollet vara för aktieägarne tillgängligt. *Protokollet.*

§ 32.

Väckes av enskild aktieägare förslag:

- a) angående järnvägarnas överlåtande till annan;
 - b) angående bolagets upplösning av annan orsak än i 54 § av lagen om aktiebolag sägs eller
 - c) angående ändring av denna bolagsordning
- skall sådant ske i skrift, som till styrelsen inlämnas fyra månader före ordinarie bolagsstämma; och åligger det styrelsen att en månad före stämman i allmänna tidningarna ävensom i en tidning utkommande i Stockholm och en i Göteborg införa tillkännagivande om förslaget och detsamma med eget utlåtande däröver å stämman framlägga.

Förslag av aktieägare eller styrelse: om järnvägarnas överlåtande åt annan, om upplösning av bolaget eller om ändring i bolagsordningen.

Av styrelsen må sådant förslag framställas även vid extra bolagsstämma, men tillkännagivandet om förslaget skall i varje fall verkställas på sätt här ovan sägs.

Varder förslag, som i punkterna a) eller b) här ovan förmäles, av bolagsstämman med minst tre fjärdedelar av de avgivna rösterna godkänt, skall förslaget hänskjutas till vidare prövning å ny, ordinarie eller extra bolagsstämma; och erfordras då för förslagets slutliga antagande enahanda röstövertikt samt, vidkommande fråga om bolagets upplösning, att minst två tredjedelar av de röstande biträda förslaget. Av de bolagsstämmor, å vilka fråga om bolagets upplösning behandlas, skall minst en vara ordinarie.

Beslut om ändring av bolagsordningens bestämmelse i avseende å föremålet för bolagets verksamhet eller om sådan ändring av bolagsordningen, att aktier med företrädesrätt må utfärdas, vare ej giltigt med mindre samtliga aktieägarne förordat sig därom eller beslutet fattats å två på varandra följande bolagsstämmor, därav minst en ordinarie, och å den stämma, som sist hölls, biträts av minst tre fjärdedelar av de röstande

BOLAGSORDNING

med ett sammanlagt aktiebelopp av minst tre fjärdedelar av hela aktiekapitalet.

Beslut om annan ändring av bolagsordningen vare ej giltigt med mindre samtliga aktieägarne förenat sig därom eller beslutet fattats å två på varandra följande bolagsstämmor, därav minst en ordinarie, och å den stämma, som sist hölls, biträts av minst två tredjedelar av de röstande.

§ 33.

Inom bolaget möjligen uppkommande tvister, som ej i godo *Kompromiss*, kunna biläggas, få ej dragas inför domstol, utan skola hänskjutas till avgörande av skiljemän på sätt och i den ordning, i lagen angående skiljemän den 28 oktober 1887 stadgas.

Det åligger bolaget att inom två månader härefter ingiva bestyrkt avskrift av denna resolution till Kungl. Civildepartementet. Vilket vederbörande till underdånig efterrättelse länder.

Under Hans Maj:ts

Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

G U S T A F.

L. S.

E. VON KRUSENSTJERNA.

Bland de viktigare förändringarna jämfört med föregående ordning äro följande att anteckna.

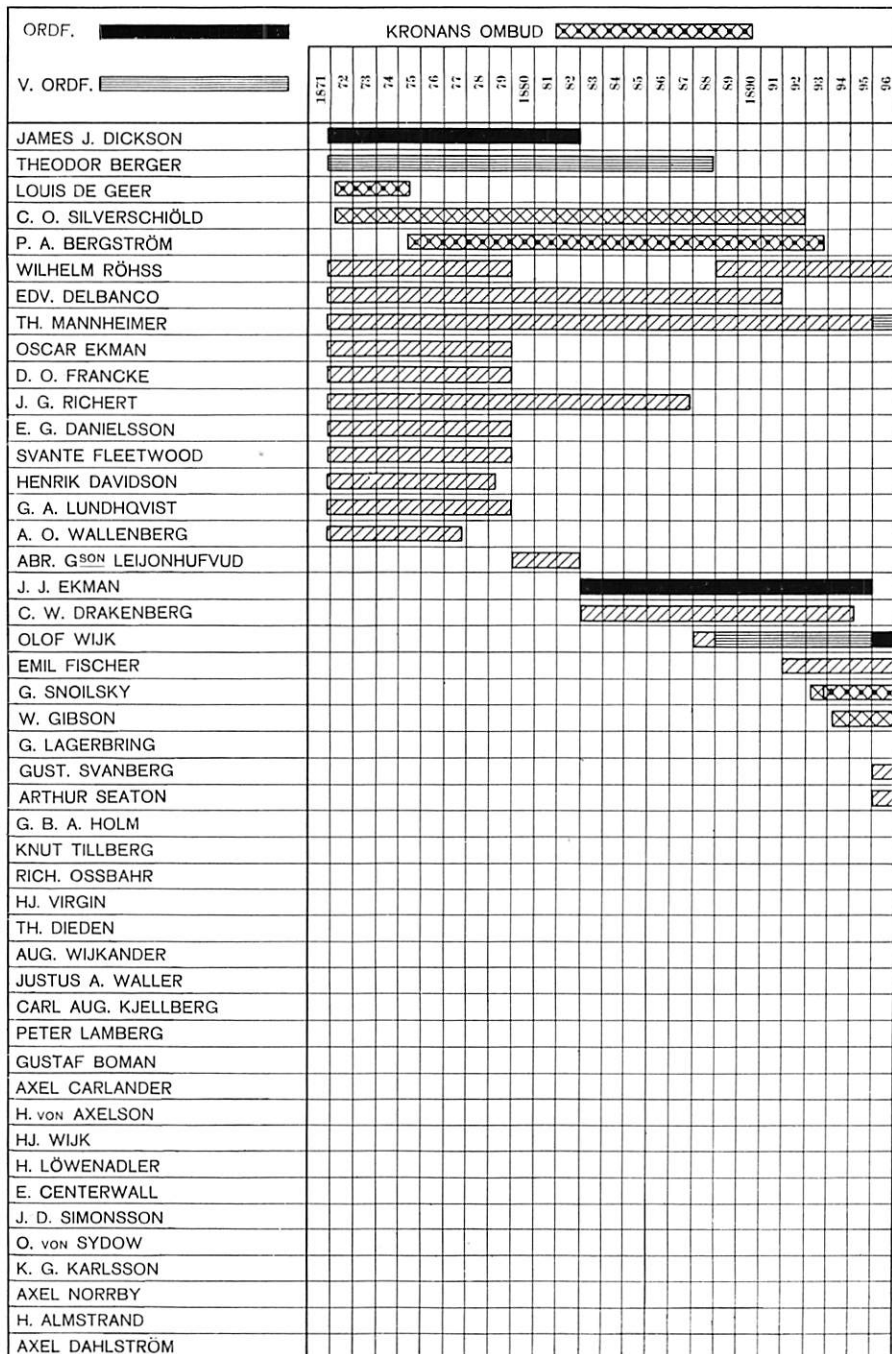
Bolagets ändamål, som i förutvarande ordning angavs vara att anlägga och bedriva de koncessionerade järnvägslinjerna, "bolaget obetaget att utsträcka sin verksamhet till anläggning eller inköp och bedrivande av jämväl andra järnvägar inom riket", begränsades i sistnämnda avseende till järnvägar, som stode i direkt förbindelse med bolagets bana. I sådana järnvägar finge bolaget jämväl teckna aktier.

Aktiekapitalet höjdes från minst fyra, högst aderton millioner till minst femton, högst trettio millioner kronor.

Antalet styrelseledamöter utom kronans ombud ändrades från minst fem, högst åtta till minst fem, högst sju, i samband varmed suppleanter skulle utses till det antal, bolaget funne erforderligt.

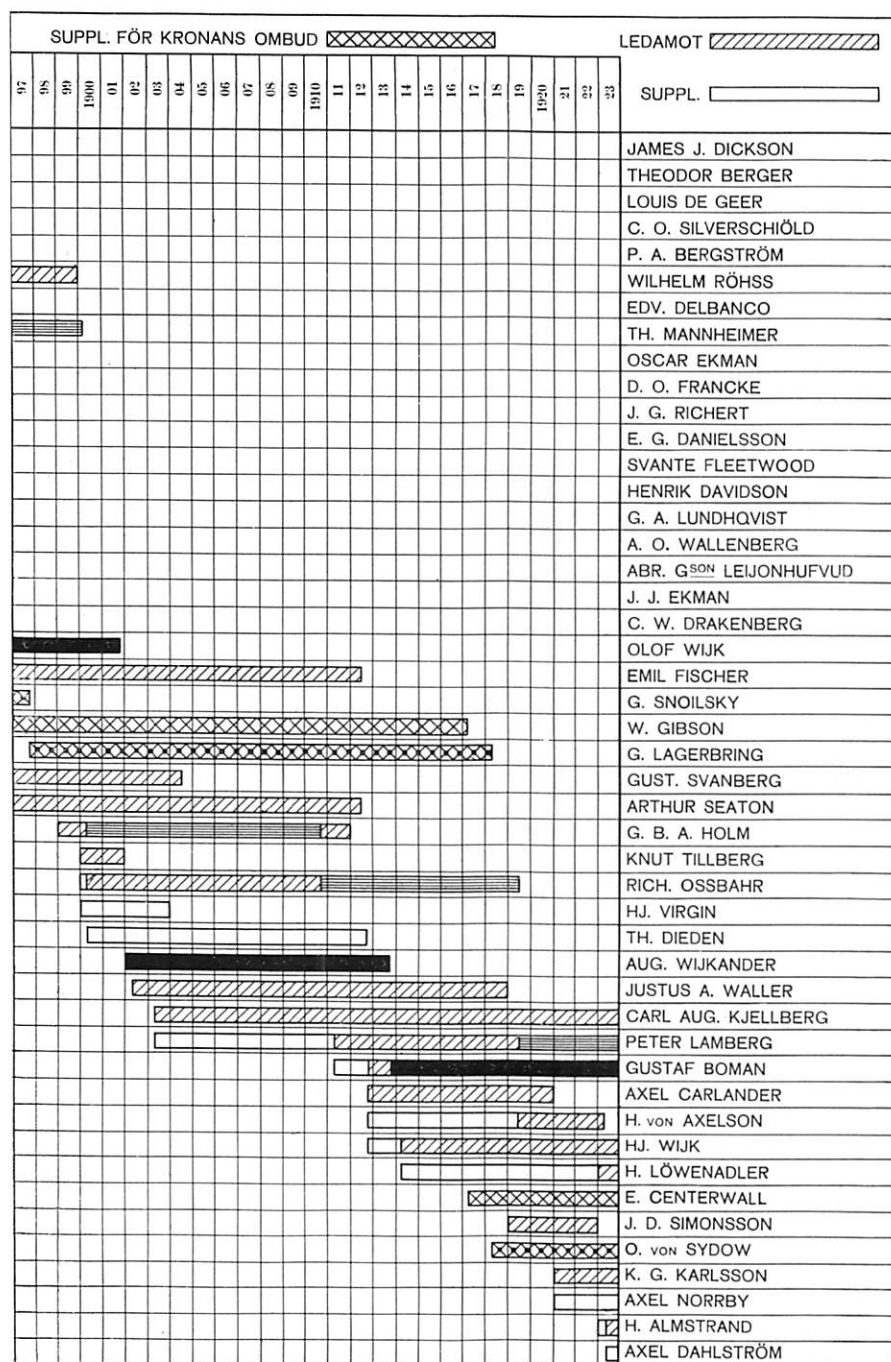
Den äldre bestämmelsen, att minst $\frac{2}{3}$ av styrelsens ledamöter skulle vara svenska undersåtar, ändrades till, att såväl ledamöter som suppleanter skulle vara i Sverige bosatta svenska undersåtar.

ORGANISATION

Diagr. 2. Styrelsens sammansättning.

STYRELSE

Diagr. 2. Styrelsens sammansättning.

ORGANISATION

Bolagets firma, som förut tecknades av två styrelseledamöter med kontrasignation av vederbörande tjänsteman, skulle enligt nya ordningen tecknas av den eller de styrelseledamöter, som av styrelsen därtill utsågos.

Antalet revisorssuppleanter ökades från två till tre.

Ordinarie bolagsstämma skulle i st. f. två gånger hållas en gång om året före maj månads utgång.

Bestämmelsen om avsättning till en underhålls- och ombyggnadsfond var i nya ordningen utelämnad, likaså bestämmelsen om reservfond.

Såsom synes medförde de i bolagsordningen gjorda förändringarna ingen väsentlig ändring av organisationen.

STYRELSE

I enlighet med bolagsordningen handhavas bolagets angelägenheter av styrelsen, i vilken även ett av K. Maj:t förordnat ombud har säte och stämma.

Inom eller utom sig utser styrelsen en verkställande direktör. Dessutom utser styrelsen en sekreterare, som tillika är bolagets ombudsman, samt inom sig en jourhavande, som har att kontrollera kassaställningen och därmed sammanhängande frågor.

Genomgår man styrelseprotokollen, finner man, att arten av styrelsens arbeten med tiden undergått vissa förändringar.

Under byggnadstiden och den därefter följande organisationstiden höllos täta sammanträden, varvid styrelsen behandlade — utom de "stora" frågorna — en hel del mindre ärenden. Så t. ex. föredrogos ända till omkr. år 1900 den betydande mängden ansökningar om fraktnedsättningar.

Det är tydligt, att ju mera tradition i ena eller andra avseendet hunnit bliva inarbetad, dess mera kunde löpande ärenden överflyttas till verkst. direktörens eller avdelningsföreståndarnas avgörande, varigenom sammanträdenas antal minskades.

Styrelsens arbetsbörda blev därför ungefär vid tiden för sekelskiftet något minskad, men den kraftiga utveckling, trafiken därefter genomgått, har alltjämt ställt styrelsen inför nya problem. Antalet paragrafer i styrelseprotokollen hava under årens lopp alltmera ökat, oaktat vissa frågor numera få sin huvudsakliga behandling i Sv. Järnvägsföreningen, Sv. Järnvägarnas Arbetsgivareförening eller den trafikförvaltning, vartill järnvägen anslutit sig.

Någon bestämd gräns mellan de ärenden, styrelsen behandlar, och dem,

REVISION

som av verkst. direktören eller avdelningsdirektörerna handläggas, kan man icke uppdraga. Det enskilda företags styrka ligger som bekant i dess anpassningsförmåga. Frågor, som styrelsen vissa tider vill själv avgöra, kunna under andra tider utan olägenhet avgöras i lägre instans.

Styrelsens sammansättning under olika år allt från bolagets startande framgår av diagr. 2.

Såsom sekreterare och ombudsman hava tjänstgjort:

v. Häradshövdingen C. W. DRAKENBERG 1872—75

„ „ LEONARD NYMAN 1875—1904

„ „ OTTO MANNHEIMER 1904—1918

Advokaten TORSTEN SETTERBERG 1919—

REVISION

Styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper granskas av trenne å bolagsstämma utsedde revisorer jämte ett av K. Maj:t förordnat ombud.

Revisionens sammansättning för olika år visas i diagr. 3.

Någon anmärkning mot styrelsen har under de gångna åren icke förekommit.

Däremot hava revisorerna framställt en del förslag såsom: år 1902 om byggandet av bättre förrådsbyggnad i Åmål, år 1907 om anskaffandet av ökat rörelsekapital, år 1911 om avskrivning av kostnaden för järnvägsundersökningar samt om nedskrivning efterhand av aktierna i Lödöse—Lilla Edets Järnvägsaktiebolag till verkliga värdet motsvarande belopp.

Reservationsvis yrkade en av revisorerna för år 1904 och 1905 till 4 ½ % höjd utdelning.

ADMINISTRATION

Såsom ovan angivits utser styrelsen varje år en *verkställande direktör*, som inom förvaltningen utövar högsta befälet.

Allt från trafikens början har förvaltningen varit uppdelad på fyra avdelningar: administrativa (förut benämnd byråavdelningen) samt trafik-, ban- och maskinavdelningarna.

ORGANISATION

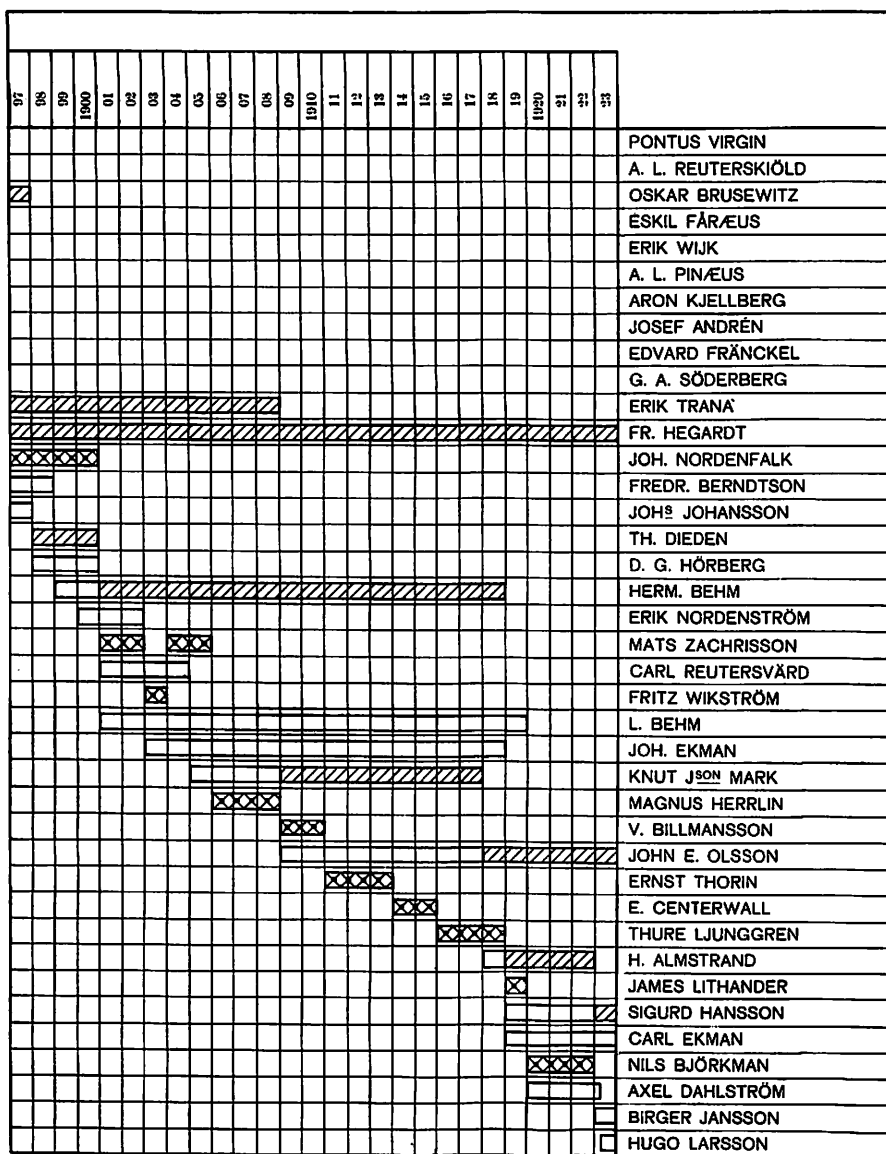
REVISOR 	KRONANS OMBUD 																									
SUPPL. 	1871	72	73	74	75	76	77	78	79	1880	81	82	83	84	85	86	87	88	89	1890	91	92	93	94	95	96
PONTUS VIRGIN																										
A. L. REUTERSKIÖLD																										
OSKAR BRUSEWITZ																										
ESKIL FÄRÆUS																										
ERIK WIJK																										
A. L. PINÆUS																										
ARON KJELLBERG																										
JOSEF ANDRÉN																										
EDVARD FRÄNCKEL																										
G. A. SÖDERBERG																										
ERIK TRANA																										
FR. HEGARDT																										
JOH. NORDENFALK																										
FREDR. BERNDTSON																										
JOH ^s JOHANSSON																										
TH. DIEDEN																										
D. G. HÖRBERG																										
HERM. BEHM																										
ERIK NORDENSTRÖM																										
MATS ZACHRISSON																										
CARL REUTERSVÄRD																										
FRITZ WIKSTRÖM																										
L. BEHM																										
JOH. EKMAN																										
KNUT ^{JOH} MARK																										
MAGNUS HERRLIN																										
V. BILLMANSSON																										
JOHN E. OLSSON																										
ERNST THORIN																										
E. CENTERWALL																										
THURE LJUNGGREN																										
H. ALMSTRAND																										
JAMES LITHANDER																										
SIGURD HANSSON																										
CARL EKMAN																										
NILS BJÖRKMAN																										
AXEL DAHLSTRÖM																										
BIRGER JANSSON																										
HUGO LARSSON																										

Diagr. 3. Revisorer.

Administrativa avdelningen förestås av verkst. direktören. Under tiden 1902—1909, då verkst. direktören var förordnad att även sköta trafikdirektörstjänsten, förestods avdelningen av en byråchef, som tillika tjänstgjorde som förste kamrerare.

Övriga avdelningar förestås av resp. trafik-, ban- och maskindirektören.

ADMINISTRATION

Diagr. 3. Revisorer.

ADMINISTRATIVA AVDELNINGEN

Enligt det första förslaget till organisation skulle denna avdelning utgöras av: kansliet, kammarkontoret, revisionskontoret, kassakontoret samt läkarna vid banan.

ORGANISATION

H. J. Virgin.
Verkst. direktör 1877—1902.

J. D. Simonsson.
Verkst. direktör 1902—1918.

Axel Norrby.
Verkst. direktör 1919—.

Såsom av Historik I framgår blev "denna tämligen vidlyftiga apparat" vid tillämpningen väsentligen inskränkt.

De för kansliet avsedda göromålen sköttes av styrelsens sekreterare, som tillika var ombudsman. Denna anordning bibehålles fortfarande. Man kan emellertid säga, att kansliet i viss mån "går igen", i det att verkst. direktören sedan några år tillbaka vid sidan av administrativa

ADMINISTRATION

avdelningen har ordnat en "verkst. direktörens expedition" (Vdx), tills vidare dock med endast en befattningshavare (kvinnlig).

Revisionskontoret blev ej heller ordnat, emedan siffergranskningen skulle ske dels vid avdelningarna, dels även vid bokföringen på kamrerarekontoret.

Däremot ordnades en statistisk avdelning under särskilt förordnad statistiker. Någon direkt skillnad mellan bokförings- och statistiska avdelningen göres numera icke, och särskild statistiker har icke sedan 1912 varit förordnad.

Utvecklingen åskådliggöres genom angivandet av de befattningar med befälsställning, som vid avdelningen voro tillsatta år

1880	1900	1922
Förste kamrerare	Förste kamrerare	Förste kamrerare
	Andre d:o	Andre d:o
Kassör	Kassör	Kassör
	Förste byråassistent	Förste byråassistent
	Statistiker	

Förteckning över innehavarna av befälsposterna inom avdelningen återfinnes i avd. XIV.

TRAFIKAVDELNINGEN

Vid banans öppnande i sin helhet för allmän trafik organiserades trafikavdelningen på sådant sätt, att under trafikdirektören sorterade en expedition (Tdx), ett kontrollkontor (Kk), tvenne avdelningsinspektorer såsom föreståndare för var sitt trafikdistrikt samt en telegrafinspektör.

Under byggnadstiden förestodos färdigbyggda bansträckor av därtill förordnade stationsinspektorer, först benämnda avdelningsföreståndare, senare avdelningsinspektör.

Det norra trafikdistriktet omfattade linjen Falun—Kil, det södra linjen Kil—Göteborg. Avdelningsinspektörerna hade sin placering i resp. Filipstad och Göteborg, där de även tjänstgjorde som stationsföreståndare.

Denna organisation har i det väsentliga bibehållits.

Trafikdirektörsexpeditionen har under årens lopp i erforderlig grad utvidgats. Såsom föreståndare har sedan 1899 tjänstgjort en *byråassistent* och från 1907 en *förste byråassistent*.

År 1909 avskildes från expeditionen *biljett- och formulärförrådet*, som till föreståndare erhöll en särskild *förvaltare*.

Kontrollkontoret erhöll redan 1875 till föreståndare en *förste kontrollör* med en *andre kontrollör* till närmaste medhjälpare. Vid järnvägens anslutning till Trafikförvaltningen Göteborg—Stockholm—Gäfle förlades

ORGANISATION

A. G. J. Svedelius.
Trafikdirektör 1874—1881.

J. D. Simonsson.
Trafikdirektör 1881—1908.

Axel Norrby.
Trafikdirektör 1909—1918.

kontrollarbetet för alla de anslutna banorna till kontrollkontoret i Göteborg, varvid avsevärd personalökning inträdde (1909). Minskning inträdde år 1919, då Trafikförvaltningen G. S. G. efterträddes av Trafikförvaltningen G. D. G.

Trafikdistriktens eller, som de senare benämnts, *sektionernas* indelning förändrades den 1.1 1889 därhän, att *övre* sektionen kom att om-

ADMINISTRATION

N. V. Simonsson.
Trafikdirektör 1919.

P. Lagerberg.
Trafikdirektör 1919—.

fatta linjen Falun—Ämål och *nedre* sektionen linjen Ämål—Göteborg. Sedermera har tillkommit skötseln för övre sektionen av trafiken å linjerna Rämshyttan—Idkerberget och Kil—Torsby samt för nedre sektionen av trafiken å linjen Alfhem—Lilla Edet.

Avdelningsinspektörerna befriades år 1892 från stationsinspektorstjänsten, och titeln ändrades till *trafikdirektörsassistent*, vilken titel år 1902 utbyttes mot *trafikinspektör*.

Trafikinspektörerna hava numera till sin hjälp *förste byråassistenter*, som närmast ansvara för tågledningen. Utom övriga göromål tillkommer det trafikinspektören i Filipstad att sköta godsvagnsfördelningen och trafikinspektören i Göteborg att ordna personvagnarnas turer i tågen.

Bland övriga av utvecklingen påkallade förändringar må nämnas, att särskilda *expeditionsföreståndare* år 1899 tillsattes för ankommande fraktgodsexpeditionen, avgående fraktgodsexpeditionen, biljettexpeditionen, telegrafexpeditionen samt ilgodsexpeditionen — alla i Göteborg —, att stationsföreståndaren för Göteborgs station från år 1907 benämnes *överinspektör*, samt att särskild *militärassistent* från år 1905 är till tjänstgöring vid järnvägen förordnad.

Telegrafexpeditionen förestås numera av en telegrafist.

Stationerna uteder linjen blevo år 1907 allt efter sin trafikstorlek inordnade i sju klasser. Femte—sjunde klassens stationer förestås av *stationsmästare*, övriga av *stationsinspektörer*. Göteborgs station står "över klass" och förestås såsom ovan nämnts av en överinspektör.

ORGANISATION

Klassindelningen efter trafikstorlek var vid banans öppnande icke ordnad efter samma detaljerade grunder, som sedermera bestämts. Varje station erhöll då till föreståndare en stationsinspektör. En stor del av den första uppsättningen utgjordes av ingenjörer, nivellörer och andra befattningshavare vid järnvägsbygget. År 1885 beslöts att, i mån som ledigheter uppstode bland föreståndarna för en del mindre stationer, återbesätta platserna med stationsmästare. Betydelsen av detta beslut framgår bäst därav, att av de 43 då öppnade, järnvägen tillhöriga stationerna, 21 sedermera blivit "mästare"- i st. f. "stins"-stationer.

Telegrafinspektörens titel ändrades år 1907 till *telegrafingenjör*.

Trafikavdelningens utveckling ur organisatorisk synpunkt framgår av följande förteckning över befälsbefattningar för åren

1880	1900	1922
<i>Å byråerna</i>		
	Byråassistent	Förste byråassistent Militärassistent
Förste kontrollör	Förste kontrollör	Förste kontrollör
Andre d:o	Andre d:o	2 Andre d:o Formulärförvaltare
<i>Å linjen</i>		
2 Avdeln.-inspektörer	2 Trafikdir.-assistenter	2 Trafikinspektörer 2 Förste byråassistent- ter
Telegrafinspektör	Telegrafinspektör 5 Exp.-föreståndare	Telegrafingenjör 4 Exp.-föreståndare 1 Överinspektör 1 Underinspektör
38 Stationsföreståndare	46 Stationsföreståndare	62 Stationsföreståndare inkl. K. F. J. och L. L. E. J.

Förteckning över befälsposternas innehavare återfinnes i avd. XIV.

BANAVDELNINGEN

Bandirektörens expeditionspersonal utgjordes vid järnvägens öppnande av en ritare, som 1899 befordrades till *byråingenjör*. År 1898 tillsattes en *byråassistent*. Antalet byråingenjörer har under senare åren något växlat. F. n. tjänstgör å expeditionen i befälsställning endast en *förste byråingenjör*, som tillika är bandirektörens ställföreträdare.

ADMINISTRATION

Denis Insulander.
Bandirektör 1875—1906.

H. Bernhardt.
Bandirektör 1906—.

Linjetjänsten uppdelades vid banans öppnande på tre distrikt, sedermera kallade bansektioner, vartdera under sin *baningenjör*. Under tiden 1.5 1919—1.4 1923 var även en bansektion 2. a ordnad.

Sektionsindelningen har alltemellanåt förändrats på sätt, som framgår av följande sammanställning.

	Sektion	Sträcka å B. J.	Till sektionen hörande främmande järnväg
1875	1.	Falun—Bredsjö	
	2.	Bredsjö—Åmål	
	3.	Åmål—Göteborg	
1.1 1883	1.	Falun—Grythyttted	
	2.	Grythyttted—Åmål	
	3.	Åmål—Göteborg	
1.6 1888	1.	Falun—Daglösen, km 184,3	
	2.	Filipstad—Daglösen—Mellerud	
	3.	Mellerud—Göteborg	G. H. B. till 96. G. B. J. 94—03.
1.1 1904	1.	Falun—Torrvarpsund, km 155	
	2.	Torrvarpsund—Forsnäs, km 326	
	3.	Forsnäs—Göteborg	L. L. E. J. S. D. J.
1.1 1915	1.	Falun—Torrvarpsund, km 155	
	2.	Torrvarpsund—Forsnäs, km 326	K. F. J.
	3.	Forsnäs—Göteborg	L. L. E. J.

ORGANISATION

	Sektion	Sträcka å B. J.	Till sektionen hörande främmande järnväg
1.5 1919	1.	<i>Falun—Ludvika</i> , km 69,403	S. D. J.
	2.	<i>Ludvika—Kil</i> , km 241,774	
	2 a.	<i>Kil—Mellerud</i> , km 355,45	K. F. J.
	3.	<i>Mellerud—Göteborg</i>	L. L. E. J.
1.4 1923	1.	<i>Falun—Daglösen</i> , km 184,26	
	2.	<i>Filipstad—Daglösen—Tösse</i> , km 321,5	K. F. J.
	3.	<i>Tösse—Göteborg</i>	L. L. E. J.

Kursiveringen anger, att stationen hör till sträckan ifråga.

Gemensam för alla hansektionerna tjänstgör sedan år 1909 en *signalinspektör* och sedan år 1912 en *trädgårdsmästare*.

Under baningenjörerna tjänstgöra *banmästarna*, vilkas antal ökats från 16 till (inkl. K. F. J.) 25.

Förteckning över innehavarna av vissa befälsposter återfinnes i avd. XIV.

MASKINAVDELNINGEN OCH FÖRRÅDET

Enligt den först uppgjorda planen för förvaltningen skulle till maskinavdelningen höra milkontoret, verkstadskontoret, förrådet samt den personal, som tillhörde verkstäderna och den rörliga materielen.

Milkontoret kom dock ej till stånd, emedan överenskommelse redan 1875 träffades med Enskilda Järnvägarnas Milkontor i Örebro om utförandet av erforderliga milkontorsarbeten. Detta milkontor utför allt fortfarande till området hörande arbeten för järnvägen.

Avdelningen, som förlades till Åmål, organiserades alltså på följande sätt.

Verkstaden sattes under befäl av en *verkmästare*, som tillika var maskindirektörens medhjälpare å expeditionen.

Linjetjänsten sköttes av tvenne *lokomotivmästare*, placerade den ene i Falun, den andre i Åmål.

Bokföringen för avdelningen handhades av *verkstadskamreraren*, en benämning som fortfarande bibehålles, oaktat arbetet icke endast gäller verkstadstjänsten utan även i avsevärd grad linjetjänsten.

Till verkstadskamrerarens tjänst hörde även utlämningen av avlöningen till byrå- och verkstadspersonalen.

Förrådet, som skulle betjäna samtliga avdelningarna, förestods av en *förrådsförvaltare*.

Denna organisation har i huvudsak bibehållits, givetvis med de ändringar, som utvecklingen nödvändiggjort.

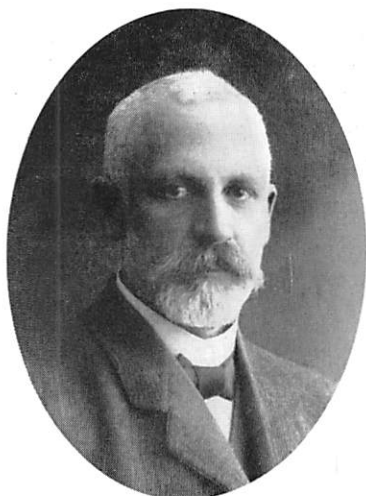
ADMINISTRATION

A. W. Molin.
Maskindirektör 1875—1880.

O. Nyströmer.
Maskindirektör 1880—1908.

Vincent Ahlberg.
Maskindirektör 1908—.

Den första utökningen i organisationen var förordnandet av särskilt linjebefäl i Göteborg, där år 1888 en *lokomotivförareförman* tillsattes.

På grund av de ökade göromålen följde sedermera tillsättandet av *maskiningenjör* 1898, *byråassistent* 1903 och *maskininspektör* 1907.

De följande årens snabba utveckling krävde en avsevärd ökning av befälspersoner. Organisationen är numera följande.

ORGANISATION

Maskindirektören har till närmaste man och ställföreträdare en *maskiningenjör*, som även fungerar som verkstadschef.

Maskindirektörens expedition förestås av en *förste byråingenjör*, som till medhjälpare å ritkontoret har en *andre byråingenjör*.

Linjetjänsten står under befäl av en *maskiningenjör i linjetjänst*. Det direkta befälet utövas i Göteborg av en *underingenjör* samt i Falun och Åmål av *lokomotivmästare*. Under dessa sortera

betr. Falun: en *vagnmästare* i Ludvika,

„ Åmål: en *lokomotivförareförmän* i Åmål,

„ Göteborg: en *lokomotivmästare*, en *lokomotivförareförmän* och en *vagnmästare* i Göteborg

samt erforderligt antal *vagnförmän*, *lokomotivreparatörsförmän* och *lokomotivputsareförmän*.

Verkstadstjänsten förestås i Åmål under verkstadschefen av en *förste verkstadsingenjör*, som under sig har erforderliga medhjälpare i en *andre verkstadsingenjör*, *verkmästare* och *förmän*. Vid revisionsverkstäderna i Falun och Göteborg utövas närmaste befälet av föreståndaren för lokomotivstationen.

Verkstadskamrerare- och Förrådsförvaltarckontoren hava vad tjänstemännens antal beträffar avsevärt utvidgats men icke undergått förändring beträffande befälsförhållandena. Vid lokomotivstationerna i Falun, Åmål och Göteborg hava s. k. utlämningsförråd för linjetjänsten ordnats.

Såsom närmaste män till verkstadskamreraren och förrådsförvaltaren tjänstgöra *förste kontorsskrivare*.

Förteckning över innehavare av befälsposter återfinnes i avd. XIV.

*

Såsom ovan nämnts har det enskilda företaget ur organisatorisk synpunkt sin styrka i sin anpassningsförmåga. Om det befinnes lämpligt att vidtaga en ändring i arbetsfördelningen, kan denna genomföras utan några tidsödande formaliteter. Omständliga arbetsordningar och instruktioner bliva i avsevärd utsträckning överflödiga, där gott samarbete råder, och arbetets effektivitet ökas, då detsamma icke begränsas av i order noga angivna linjer utan i stället sporras av god vilja att till företags bästa utföra *erforderligt* arbete på det sätt, som var och en vet och *känner*, att styrelsen och befälet önskar.

Det torde kunna sägas, att gott samarbete inom styrelse och förvaltning har till företagets nytta satt sin prägel på arbetet och hållit all tyngande "överorganisation" fjärran.